

Jan Gurba, Anna Zakościelna

Strzyżów, st. 26, gm. Horodło, woj.
zamojskie, AZP 86-96/65

Informator Archeologiczny : badania 29, 24-25

1995

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Strzelin, st. 19
gm. loco, woj. wrocławskie
AZP 87-29/36

Uniwersytet Wrocławski Katedra Archeologii

Badania prowadzili prof. dr hab. Włodzimierz Wojciechowski i mgr Piotr Cholewa. Finansowane przez Uniwersytet Wrocławski. Drugi sezon badań. Dwufazowa osada kultury ceramiki wstęgowej rytej, ślady osadnictwa kultury pucharów lejkowatych i kultury łużyckiej.

Badania w 1995 r. były kontynuacją wykopaliisk podjętych na niewielką skalę w 1994 r., mających na celu sprawdzenie, czy w miejscu wcześniej znalezionych inwentarzy kultury ceramiki wstęgowej rytej zalegających na powierzchni (AZP) rzeczywiście istnieją pozostałości osady wczesnoneolitycznej. Pozytywny wynik prac rozpoznawczych spowodował założenie w 1995 r. szerszego wykopu, w celu sprawdzenia stanu zachowania obiektów nieruchomych, ustalenia ich datowania oraz przeprowadzenia badań geomorfologicznych, potrzebnych ze względu na nietypowe w skali Dolnego Śląska położenie stanowiska na utworach polodowcowych w formie piaskowców i żwirów wodnolodowcowych zlodowacenia środkowopolskiego, z odłożonym na ich stropie brukiem morenowym.

W toku prac wykopaliiskowych przeprowadzonych na obszarze 145 m² odsłonięto i wyeksplorowano 5 jam, z których 4 reprezentują kulturę ceramiki wstęgowej rytej, a jedna kulturę łużycką. Zidentyfikowano także 11 śladów po słupach.

Liczny materiał ceramiczny i krzemienisty zalegający w warstwie ornej i warstwie podglebia oraz niewielka głębokość jam neolitycznych (do 0,2 m) wskazują na znaczny stopień zniszczenia relikwów osadniczych. Bogaty materiał ceramiczny uzyskany z zachowanych przydatnych partii jam nie pozostawia żadnych wątpliwości, iż w omawianym punkcie terenowym funkcjonowały kolejno po sobie dwie osady kultury ceramiki wstęgowej rytej. Starszą, którą reprezentuje jama nr 6, odnieść należy do fazy środkowej (nutowej) tej kultury; młodszą zaś, reprezentowaną przez jamę nr 10, do fazy późnej, w jej stylistycznym czesko-śląskim wariacie regionalnym, tj. wariacie szareckim. Obydwa etapy zasiedlenia stanowiska Strzelin 19 legitymują się materiałem ceramicznym odpowiadającym stylistycznie i chronologicznie II i III etapowi zasiedlenia pobliskiego stanowiska Strzelin 16, badanego w 1992 r. Obok bogatego i jednoznacznie reprezentatywnego (forma, zdobnictwo) materiału ceramicznego uzyskano niezbyt liczny, ale ciekawy inwentarz krzemienisty, m.in. potwierdzający dalekosiężne kontakty z zachodnią Małopolską, skąd importowano jurajski krzemień podkrakowski oraz obsydian, dla którego Małopolska była zapewne wtórnym eksporterem. Prześlik gliniany, motyka kamienna i łyżka gliniana dopełniają asortymentu znalezisk. Materiał kostny jest nieliczny i bardzo słabo zachowany.

Penetrację badanego terenu przez ludność kultury pucharów lejkowatych potwierdziło znalezisko obubocznie retuszowanego wiórowca (sierpaka) z doskonale zachowanym wyświeceniem żniwnym.

Materiały przechowywane są w Katedrze Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego. Badania będą kontynuowane.

Strzyżów, st. 26
gm. Horodło, woj. zamojskie
AZP 86-96/65

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
 Katedra Archeologii w Lublinie

Badania prowadzili doc. dr Jan Gurba i dr Anna Zakościelna. Finansowane przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Urząd Gminy Horodło, Cukrownię Strzyżów SA, Fundację Kultury i Przyjaźni Polsko-Francuskiej im. Krystyny i Stefana Du Château w Hrubieszowie. Drugi sezon badań. Cmentarzysko kultury wołyń-

sko-lubelskiej ceramiki malowanej, pojedynczy pochówek grupy masłomeckiej z okresu wpływów rzymskich.

Badania skoncentrowano w południowo-zachodniej części wyniesienia. Zbadano obszar o powierzchni ok. 700 m². Stratyfikacja warstw na stanowisku jest bardzo uproszczona na skutek silnej erozji stokowej. Współczesny humus sięga do głębokości 20-25 cm, poniżej występuje kremowżółty leas calcowy, w którego stropie pojawiają się drobne wapienne „lalki”.

Badania przyniosły odkrycie trzech pochówków kultury wołyńsko-lubelskiej ceramiki malowanej, w różnym stopniu zachowania, oraz odosobnionego pochówku grupy masłomeckiej.

Grób nr 4/1995 krył szkielet dorosłego mężczyzny złożony w pozycji skurzonej na prawym boku, głową na południe. Mimo iż natrafiono nań tuż pod współczesnym humusem, zarówno szczątki ludzkie, jak i wyposażenie grobu zachowały się w dość dobrym stanie. Zmarłemu złożono do grobu 4 naczynia, 2 narzędzia krzemienne, topór rogowy i szydło kościane.

Grób nr 5/1995 zachował się jedynie w postaci skupiska pięciu naczyń. Szkielet i pozostałe elementy wyposażenia (o ile istniały) zostały całkowicie zniszczone przez rów strzelecki.

Grób nr 6/1995 — w ten sposób zinwentaryzowany został niewielki współczesny wkop, do którego zrzucano pokawałkowane kości długie dwóch osobników dorosłych. W tej samej ćwiartce natrafiono na zarysy krzyżujących się rowów strzeleckich. Grób lub groby kultury wołyńsko-lubelskiej ceramiki malowanej zniszczone zostały zapewne w czasie kopania tych rowów. Większość szkieletów i wyposażenie grobowe uległo zniszczeniu.

Grób I/1995 krył szczątki dorosłego mężczyzny, którego pochowano w pozycji wyprostowanej na plecach, głową na północ. Zmarłego wyposażono w trójwarstwowy grzebień rogowy typu I/4 Thomas, brązową sprzączkę do pasa wraz z okuciem końcówki, 4 wisiorki wiaderkowate proste i przedmiot w kształcie miniaturowej łyżeczki. Grób datowany na połowę III w. n. e. związany jest z grupą masłomecką.

Po dwóch sezonach badań, mimo rozpoznanej dużej powierzchni, trudno jeszcze wnioskować o układzie grobów na cmentarzysku i jego wielkości. Stwierdzić można jedynie, że zakładane były w dość dużych odległościach od siebie. Istnieje perspektywa badań północnej i wschodniej części wyniesienia, które powinny przynieść odpowiedzi na te pytania.

Pochówek grupy masłomeckiej nie wyznacza kolejnego cmentarzyska, jest obiektem odosobnionym.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Katedrze Archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Badania będą kontynuowane.

Strzyżów, st. 28
gm. Horodło, woj. zamojskie
AZP 85-95/8

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
Katedra Archeologii

Badania prowadziły dr dr Anna Zakościelna i Halina Taras. Finansowane przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Osada kultury pucharów lejkowatych, cmentarzysko kultury strzyżowskiej.

Stanowisko położone jest w strefie krawędziowej doliny Bugu, na kulminacji rozległej formy terenowej o ekspozycji generalnie południowej, utworzonej przez dwa wąwozy rozcinające krawędź wysoczyzny lessowej. Przewyższenie ponad terasę nadzalewową wynosi w tym miejscu niewiele ponad 30 m. Oddalone jest ok. 400 m na wschód od cmentarzyska na st. 27/9.

Badaniom ratowniczym poddano centralną partię kulminacji w miejscu, gdzie na powierzchni pola natrafiono na kości ludzkich kończyn dolnych. W wykopie o powierzchni 14 m² odkryto 4 groby ludzkie w różnym stadium destrukcji. Najpłycej położony grób nr 1